ఎంతదారుణము?

★

శ్రీమతి
వెలిదండ
చూడికుడుతమ్మ

★

ఆశ, తృప్తి—రెండేరెండు జీవికలు ప్రపంచంలో బ్రతికివుండడానికి—

ఆశ జీవిలో నూతనోత్సాహాని కలిగిస్తుంది. ఊహా జ్యోతిని వెలిగించి భవిష్యన్మార్గాన్ని సూచిస్తుంది.

—కాని, ఈ ఆశ దురాశగా వికృతినొందినప్పుడు...?

‘ఏమీ, ఎన్నిసార్లు పిలిచినా అలాగు మౌనంగా ఊరుకుంటారు? ఇలాగూరుకుంటే నాకేం తోస్తుంది చెప్పండీ. ఒంట్లో బాధో, నీరసమో, ఏ సంగతి చెప్పరాయెను. నాకేమో మిమ్మల్ని చూస్తున్న కొద్దీ భయం వేస్తున్నది...ఏమండీ బాబూ, ఏమైనాకాస్తంత నయంగాఉన్నట్టు చెప్పగలరా? జ్వరమేమో ఇంతో అంతో వదలకుండానే ఉంటూఉన్నది. ఏమీ పాలుపోక నేను అంతకంతకు వెఱ్ఱిదాననైపోతున్నాను.’

‘అమ్మా, తొందరపడకండి. మొన్ననేకదా మీకు తగని సుస్తీచేసింది. ఆదుర్దా ఎక్కువౌతూ వుంటే మీ రోగము మళ్లీ తిరగబెట్టిందన్నమాటే’ అని డాక్టరు రోగివైపు నిదానించి చూస్తూ ‘రాఘ గారూ మీబాధ ఏలాగున్నది?’ అన్నాడు.

‘ఫలానావిధంగా ఉందని చెప్పలేను. మీరుకోసిన చోటికంటె మరికొంచెము దూరములో వాచినట్టుంది చూడండి.’

‘నేను చూస్తూనేయున్నాను. తిరిగి రేపు ఇంకొక కోతకొయ్యవలెను. అవునుగానండీ, మీఅన్న గారికి పట్నముకు మీ సుస్తీనిగురించి ఏమైనా వ్రాసినారా?’

‘నేనేమి వ్రాయలేదు. మొన్ననే మా అన్నగారు జవాబు వ్రాసినారు. ఇంతకూ నాకు వచ్చిన భయమేమిటి? మీరువచ్చి మందువేస్తున్నారుగా కొద్ది రోజులలో అదే మానిపోతుంది.’

డాక్టరు తీక్ష్ణముగా కురుపును తనిఖీచేస్తూ ‘అయ్యా, మొట్టమొదట మీకురుపు చూచిన వెంటనే నేనే మీ అన్నగారికి మీ విషయమై వ్రాస్తూ వెంటనే రావలసినదిగా సలహాఇచ్చాను. బహుశా ఈ రాత్రియే రాగలరని నేను ఎదురు చూస్తున్నాను; గాని ఆయన వచ్చువరకు ఈ కురుపును కోయకుండా ఉంచటం చాలా ప్రమాదం. మీతో చెప్పకూడదనుకున్నా. ఇక్కడ మీకంటె ఇంకొకరులేరు గనుక రోగముయొక్కస్థితి చెప్పకతప్పదు. ఇది రాచకురుపు, చాలా ప్రమాదము. మీదుమిక్కిలి జ్వరము తగ్గకుండా ఉన్నది. నేనింకొకగంటలో అన్ని పరికరాలతోవచ్చి శస్త్రము చేస్తాను. నాకు మీయింటిస్థితి చూస్తే చాలా విచారంగాఉంది. ఆమె చూడబోతే బహు సుస్తీగాఉన్నారు. మీకు అకస్మాత్తుగా ఈ కురుపు ప్రవేశించినది. ఇంట్లో చూడబోతే పిలిస్తే పలికేదిక్కైనా లేనట్టున్నది.’

'మా కోడలు తన పుట్టినింటినుండి రాకరాక మొన్ననేవచ్చింది. కొంచెము సహాయముగావున్నది. భగవన్నిర్ణయము ఈలాగుంటే ఎవరేమి చేయగలరు? సమస్తసౌఖ్యాలను అనుభవించుటకూ, ఒకరికి పెట్టుటకూ సర్వేశ్వరుడు అన్నివిధముల అనుకూలపరిస్థితులను కల్పించినాడు. కాని అనుభవించుటకు తగిన యోగ్యతనుగాని మానసికోత్సాహమునుగాని మా నొసటను వ్రాయలేదు.' అని మరి మాటాడలేక గ్రుడ్ల నీరు త్రిప్పి కండ్లు క్రిందికిదించాడు ఈ మాటలను ప్రక్కనుండి వింటూఉన్న సుందరమ్మ కండ్లు తుడుచుకుంటూ పదునాలుగు సంవత్సరముల క్రిందట కళాశాలలో ఉన్నతవిద్యను చదువుచూ ఇరువదిసంవత్సరములు మాత్రమే జీవించి అకాలమృత్యువు వాతబడిన తమ ఏకైకపుత్రునితలుచుకొని మరీ విచారించింది.

'అమ్మా విచారించకండి. నేను మీ కుమారుడుకలసి విజయనగరములో బి.య్యే చదివినాము. అతడు నేను అన్నదమ్ముల్లాగే అప్పుడు తిరుగుతూఉండే వాళ్లము. ఆతని చావుకబురు ఒకపిడుగు దెబ్బలాగు మా స్నేహితులందర్ని కలతపెట్టింది. ఈశ్వరమాయ. మీరు మాత్రము ధైర్యముగా ఉండండి. మీ బావగారు రాత్రికి వస్తారు. మీకు చాలావరకూ ధైర్యము కలుగుతుంది. నే నింకొకగంటలో వస్తున్నాను. నీళ్లు మాత్రము బాగా కాగబెట్టించండి; సెలవు.' అంటూ డాక్టరు వెళ్లిపోయాడు.

* * *

జానకి రావుగారి వితంతుకోడలు. పాపము భర్తతో ఒక సంవత్సరమైనను పూర్తిగా కాపురము చేయలేదు. భర్త చనిపోవుటకు నాలుగునెలలకుమునుపే పండుగకు తన పుట్టినింటికి వచ్చివుంది. తరువాత పెనిమిటిపోయిన తొమ్మిదవరోజునవెళ్లి అంత్యక్రియలు పూర్తియైనవెనుక తనకు అత్తవారిచ్చిన మూడువేల రూపాయిల సొమ్ముతో పుట్టింటికివచ్చి అక్కడనే వుండిపోయింది. ఏదో సకృతుగా రెండుమూడుసారులు తప్ప తిరిగి అత్తవారియింటికి పోనేలేదు. పదునాలుగేండ్ల తరువాత అత్తగారికి జబ్బుచేసిందని విని చూడ వెళ్లింది. ఇంతలో మామగారికి జబ్బుచేయటం, రెండుమూడుసార్లు కురుపుకోతలు జరగటం సంభవించినందువ ఆయన తన సంతానాభివృద్ధికొరకు వీలువ్రాయ నిశ్చయించుకొన్నంతవరకు వచ్చింది. ఈ సంగతితెలిసి జానకి నాలుగురోజులలో తిరిగి వస్తాననిచెప్పి పుట్టింటికి వచ్చింది.

మామగారి అన్నపిల్లల కెవరికో ఆస్థిని సంక్రమింపజేయాలని కదా ఆయన దత్తకాధికారం తనకిస్తానన్నది. కాని అది జానకికి ఎంతమాత్రము ఇష్టములేదు. తన చిన్నఅక్క కుమారుణ్ణి వదిలివేసి ఎవరికో ఆస్థినంతా ధారాదత్తమివ్వడానికి ఆమెకు మనస్కరించలేదు. అందుకోసం యింతకుపూర్వమే తాను చిన్నక్క కుమారుణ్ణి దత్తతచేసుకున్నట్టు చూపించడానికి తగిన వ్రాతమూలాలు మొదలైన ఏర్పాట్ల నిమిత్తం అన్నగారితో సంప్రదించింది.

అనుకున్నప్రకారం అంతాజరిపి, జానకి తన అన్నగారితోకలిసి, తిరిగి మామగారియింటికి బయలుదేరి వచ్చింది. ఆరోజున రావుగారు అందర్నిపిలిచి యిలాఅన్నాడు—

'ఏమోయీ గిరీ, ఏమోయీ మృత్యుంజయం, ఇప్పుడొచ్చిన భయం నాకేమీలేదు. గడియ మనది కాదు కాబట్టి చేయదలచుకొన్నది వెంటనే చేసివేయటం మంచిది. గనక, ఇదేమంచి అవకాశమని నాకు తోస్తున్నది. నేనిప్పుడు మంచముమీదనుంచి సరిగా లేవలేని స్థితిలో వున్నాను. ముందు ఏమవునో తెలియదు. కావున ఒకవీలు వ్రాయవలెనని ఉన్నది. నా కుటుంబము నాతో అంతరించకుండా చేయవలెనని ఉన్నది. నా తదనంతరము నా జనకసంబంధీకు నొక్కని నా కుమారునకు నా కోడలు దత్తత చేయవలెననిన్నీ, ఆమె అలాచేయనియెడల, నాభార్యయే వానిని నాకు దత్తతచేయవలెననిన్నీ, నా ఆస్తి యావత్తు రెండువంతులు

చేసి, ఒకవంతు దత్తునికిని, మిగిలినవంతు నాభార్య, కోడలు సమముగా పంచుకొని జీవితకాలము అనుభవించుటకును ఏర్పాటు చేయవలెననిన్నీ నా ఉద్దేశము. ఆ విధంగా వ్రాసి నా చేతికివ్వండి. నేను చదువుకుని సంతకము చేసేస్తాను. ఇప్పుడు ఇక్కడఉన్న మీరిద్దరు, డాక్టరుగారూ, ఇంకా మీతోవచ్చిన ఆ ముగ్గురు పెద్దమనుష్యులు సాక్షి సంతకములుచేయండి. ఇంతమంది పేరుపొందిన పెద్దలు సాక్షి సంతకముచేస్తే; ఇంక వేరే రిజస్టరీ చేయించనక్కరలేదు” అనిచెప్పి కాగితంవ్రాయించి, డాక్టరుగారిచేత, వారిచేత సంతకాలు చేయించేడు.

డాక్టరు: “మీరు ఇంత సదుద్దేశంతో, ఈశ్వరసాక్షిగా, ఇంతమంది సమక్షాన వ్రాయించి నిర్ణయించిన శాసనాన్ని తిరస్కరించుటకు ఎవరికిసాధ్యము. మీ ఎదురుగుండా మేమనటం కాదుగాని, కుమారుడు చనిపోయినవెంటనే పుట్టినింటికిపోయి, పదునాలుగు సంవత్సరములనుండియు మీకు సహాయము చేయక, ఇప్పుడు నెలక్రిందటవచ్చిన కోడలికి, నలువది సంవత్సరములుగ అన్ని కష్టసుఖాల్లో పరిపూర్ణమైన బాధ్యతను పొందిన మీ భార్యతో సమానమైన ప్రతిపత్తిని కల్గించి గౌరవించారు. ఆహా ఏమి మీ న్యాయశీలత! కుటుంబగౌరవ స్థాపనాపేక్ష!”

రావు వినమ్రుడై, తలవంచాడు. ఇంతలో గడియారము 5 గంటలు కొట్టగా అందరూలేచి, రావుతోను, ఆయన అన్నగారితోను, తిరిగి రాత్రివస్తామనిచెప్పి వెళ్లిపోయారు.

* * *

“ఏమోయి జగన్నాధరావూ, నెలదినములనుంచి కనబడటమే లేదే. ఎక్కడికి వెళ్లావు?”

“ఈమధ్య అర్జంటుగా చెన్నపట్టణము పనిమీద వెళ్లవలసివచ్చింది. నేనింటికిరాగానే మా చిన్నవాడు, రావు వారము దినములై చనిపోయినాడని చెప్పినాడు. ఆ కబురు వినే వినటంతోటే నా ప్రాణం నా బొందిలోనుంచి లేచిపోయినట్లైనది. ఆ వీలువ్రాసిన రోజున చూడటమే నా ఆఖరుచూపైంది. తరువాత అతను మరో 15 రోజులున్నట్టు విన్నాను. నేను వచ్చిన సాయంకాలమే వాళ్లింటికివెళ్లి ఆయనభార్యను చూచాను. ఆమె కోడలు ఆమెను అప్పుడే తగాదాలోనికి దింపుచున్నట్టు తెలిసింది.”

“అవును, నాకూ తెలిసింది. ఇదేమిటోయి ఈ చిత్రం. రావు తాను వ్రాయదలచుకొన్న వీలును గురించి ముందుగా మనతో చర్చించినప్పుడు ఆయన కోడలు, ఆమె అన్నగారూ అక్కడనే యుండిరిగదా! ఈవరకే దత్తత అయిఉంటే ఎందుకు చెప్పలేదూ? ఎంత దారుణమైన కార్యానికి సాహసించారు?”

“అవును, జ్ఞాపకం వచ్చింది. అసలు రావు తన కుమారుడు పోయిన కొన్నినెలలకే, తన తల్లి సలహాననుసరించి తన అన్నగారి మనుమడినే దత్తతచేయుదలచి, కోడలికితెలుపగా, ఆమె అప్పుడు 14 సం||ముల బాలికయగుటచే, ఆ చిన్నవయస్సున దత్తతచేసికొనుట హాస్యాస్పదమని తలచియో, “వంశాభివృద్ధి”ని గూర్చి పరితపించవలసిన ఆవశ్యకత ఆమె మనస్సుకు అప్పుడు సహజముగా తట్టకుండుటచేతనో, మనోవృత్తిని మాత్రమే కోరుచూ కొన్నాళ్లున్నూ, మామగారే ఒక పెద్ద పిల్లవానిని దత్తత చేసుకొనవలసినదనిన్నీ, తన చెల్లెలినిచ్చి వివాహముచేసి, అత్తవారితో సంబంధమును ఉంచుకొనదలచినట్లు కొన్నాళ్లున్నూ, చెప్పుతూ ఉండెనట. కాని, రావు తన కుమారునకు దత్తతచేయుటయే సవ్యమైన కార్యమని నిశ్చయించి, ఎప్పటికైనా తనకోడలు ఒప్పుకొనదా అని కాలహరణము చేయుచుండెను. ఇప్పుడకస్మాత్తుగా కోడలికి ఎందుకీబుద్ధి పుట్టెనో గదా!”

ఎంత దారుణము?

"ఆమెకు పుట్టినింట అన్నగారు ఉన్నారుగదా! వారూ స్థితిపరులే. అయినను ఆశకు మేరలేదు గదా! స్వతహాగా ఆమెకే ఇప్పుడు దురాశ ఏర్పడి ఉండవచ్చును; దానికి అన్నగారు దోహదమిచ్చియుండ వచ్చును. మామగారు పోకముందే తాను ఒక పిల్లవానిని దత్తతచేసుకున్నానని చెప్పటంవల్ల ఆస్తి అంతా తనకేవచ్చునని భ్రమతో ఉన్నట్టున్నది. కాని వారు తొందరలో కల్పించిన కాగితాలనుబట్టి, అన్నగారే ఆమె మెడకు ఒక ఉరిత్రాడు తగిలించినట్టున్నదట."

"అదేమిటి?"

"ఆస్తినంతా ఆ పెంచుకున్న పిల్లవానికి ధారాదత్తము చేసినట్టు స్టాంపుమీద వ్రాసి రిజిస్టరీ కూడా చేయించినాడట. ఆ పిల్లవాని జనకసంబంధీకులు ఆ పిల్లవానితరఫున ఆస్తిని అన్యాక్రాంతముచేసినను, లేక ఆ పిల్లవాడే మేజరయినతర్వాత అన్యాక్రాంతముచేసినను, ఆమెకు చేతికి చిప్పయే. మామగారు వ్రాసిన వీలునుబట్టి తన భాగమును తాను బ్రదికియున్నంతకాలము ఎవరును ముట్టుకొనజాలరు."

"ఈ సంగతి ఆమెకు తెలుసునా?"

"ఆమెకు తెలియదట. అన్నగారికీ మొదట తెలిసియుండకపోవచ్చును. తొందరలో చేసినపని అగుటవలన 'దురాశ దుఃఖము చేటు' అనునట్లు ఈ అనర్థము దైవికముగానే సంభవించియుండును. అయినను రావుగారి భార్యను భయపెట్టదలచి, తమకు చాలా ధనమున్నదనియు, తాము చేసిన కార్యములు అన్యాయములు అసత్యములు అయినను, ఆమెను మూడు కోర్టులలోను తిప్పించి, ముప్పతిప్పలు పెట్టించెదమని బెదరించుచున్నారట. సంఘములోని పెద్దలకు చాలమందికి అన్నిసంగతులు తెలిసినను, కోడలు అన్నతో కలిసి చేయుచున్న ఈ పని బహు దారుణకార్యమని నమ్మకమున్నను, ఎవరును దానిని నివారింపజేయలేరుగదా! ఆహా, సంఘబలమెంత క్షీణించినది! కోర్టులే శరణ్యములు. ఇంక ఇటువంటి కేసులు కోర్టులకెక్కితే ఏవిధముగా పరిణమిస్తవో! తిరిగి కలుసుకుందాం."

సంయుక్తరాష్ట్రముల మాజీ ప్రధానామాత్యులైన

శ్రీ గోవింద వల్లభపంత్ గారిచే

రచింపబడిన చరిత్రాత్మిక నాటిక

— రాజమకుటం —

రాబోవు సంచికనుండి మూడు ఖండాలుగా

ముద్రింపబడుతుంది.

ఎదురు చూడండి